PvdA STATENFRACTIE DRENTHE

De toekomst van Groningen Airport Eelde

Bijdrage Ronald Koch Statencommissie FCBE 30 november 2016

Voorzitter, de provinciale politiek doet ertoe. De provinciale politiek leeft. Dat blijkt wel als je ziet en hoort hoeveel commotie er is rondom twee onderwerpen die momenteel hoog op onze Statenagenda staan: de toekomst van Groningen Airport Eelde en de mogelijke vestiging van een Factory Outlet Center bij Assen. Er is volop aandacht in de pers en via websites, Facebook, Twitter, email, et cetera laten burgers, instellingen en bedrijven weten wat ze van deze kwesties vinden. De publieksconsultatie inzake de luchthaven heeft als uitkomst dat maar liefst 86% van de 2.597 mensen die een reactie hebben gegeven, kiest voor het investeringsscenario. Een uitkomst om rekening mee te houden. Het onderzoek verricht in opdracht van RTV Drenthe laat zien dat de Drent wel wat over heeft voor Groningen Airport Eelde. Zo'n 43% van de ondervraagden zegt bereid te zijn extra te willen betalen voor een ticket. Interessant.

Tegenover al deze positieve geluiden staat de reactie van bijvoorbeeld VOLE: 'Investeringsvoorstel luchthaven Eelde hangt van misleiding aan elkaar. Gemiddeld 15 passagiers in de lijn naar Kopenhagen.' Het betreft hier de kop van een gisteren verschenen persbericht. Stevige woorden, nieuwe cijfers. Vanuit de Natuur en Milieufederatie Drenthe wordt aangegeven dat de nu voorgestelde aanpak haaks staat op het klimaatbeleid en dat het niet duurzaam en economisch kwetsbaar en riskant is. Niet mals deze kritiek.

En er zijn ook nieuwe ontwikkelingen vanuit Den Haag: gisteravond nog werd bekend dat de uitbreiding van Lelystad Airport minstens een jaar vertraging oploopt. En als klap op de vuurpijl berichtte RTV Drenthe gisteren aan het einde van de middag dat onderzoeksbureau SEO de cijfers over de toekomst van Groningen Airport Eelde veel te rooskleurig vindt. Een second opinion van SEO? Die hadden we nog niet. Waar komt dit rapport nu weer vandaan en waarom zo laat? Het onderzoek is gedaan op eigen initiatief van SEO, zo lezen we in het rapport. Verder lezen we dat SEO bij aanvang van het onderzoekstraject in opdracht van de aandeelhouders gevraagd is een voorstel te doen voor de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (de MKBA). SEO heeft daarvan kennelijk afgezien omdat op voorhand geen inzicht kon worden gegeven in de door te rekenen scenario's. Dat is te billijken. Bijzonder dan dat SEO met een second opinion komt terwijl het nu ook niet heeft kunnen beschikken over alle onderzoeksgegevens. En de timing van het uitbrengen van dit rapport doet ook onze wenkbrauwen toch wel fronsen.

Voorzitter, voorwaar, voor een eenvoudig Statenlid is Groningen Airport Eelde geen eenvoudig dossier.

Maar goed, nu ter zake. Op 26 oktober jongstleden heb ik in deze commissie gevraagd aan het college van Gedeputeerde Staten in hoeverre er sprake is van een urgente situatie. Waarom nu een besluit nemen? Is het niet verstandiger te wachten totdat Lelystad Airport opengaat voor groot commercieel verkeer en de impact hiervan op Groningen Airport Eelde wat duidelijker is? Uit de nu verstrekte informatie begrijpen wij dat het belangrijk is zo snel mogelijk een besluit te nemen, gegeven onder andere de precaire financiële situatie waarin de luchthaven verkeert en ook juist om de luchthaven in staat te stellen tijdig te kunnen inspelen op de ontwikkeling van Lelystad Airport. Zo kan Groningen Airport Eelde de tijd voor de opening van Lelystad Airport optimaal benutten om de concurrentiekracht van de luchthaven te vergroten. Wij kunnen meegaan in deze argumentatie, zeker nu de opening van Lelystad Airport minstens een jaar is uitgesteld, en we zijn dan ook niet van plan te pleiten voor uitstel van besluitvorming.

Vanuit de PvdA-fractie is een reeks schriftelijke technisch-inhoudelijke vragen gesteld om meer duidelijkheid te krijgen inzake de resultaten van de verrichte onderzoeken. Ik wil graag het college van Gedeputeerde Staten danken voor de beantwoording. De beantwoording heeft echter bij ons niet alle twijfels weggenomen over de hardheid van een aantal cijfers. Maar de vraag is ook met al die cijfers uit al die onderzoeksrapporten van al die gerenommeerde bureaus en al die cijfers van al die maatschappelijke organisaties wat nu de juiste cijfers zijn. Dat is ook een kwestie van aannames, definities, gezichtsperspectieven, et cetera. Ik ben bang dat we daar niet uit gaan komen. En om nu weer een onderzoek te laten uitvoeren, zoals bepleit door SEO en ongetwijfeld bij voorkeur uit te voeren door SEO, nee daar voelen we niet voor. Het is nu aan ons als politici om alle informatie, en dat is heel veel informatie, naar eer en geweten te wegen.

Voorzitter, ik heb 26 oktober jongstleden reeds in deze commissie laten weten dat de PvdA-fractie een voorkeur heeft voor het investeringsscenario: ‘internationale toegangspoort voor Noord-Nederland’. Het scenario continueren is pappen en nathouden en biedt geen structurele oplossing. En het scenario afbouwen en eventueel sluiten is heel definitief. In het voorliggende voorstel van het college van Gedeputeerde Staten wordt ook voorgesteld het investeringsscenario als voorkeursscenario aan te wijzen. Nu hebben wij met betrekking tot onze eventuele keuze voor het investeringsscenario een aantal aandachtspunten genoemd. De kern van deze aandachtspunten is dat wij vinden dat er in het noorden een zo breed mogelijk draagvlak, zowel publiek als privaat, moet zijn om fors te investeren in Groningen Airport Eelde. Dat draagvlak kan tot uiting komen in financiële betrokkenheid maar ook anderszins. Met zo’n draagvlak kan een maximale uiterste poging worden gedaan om de luchthaven te redden voor de toekomst.

Het is daarbij voor de PvdA-fractie acceptabel dat de overheid de kosten van beveiliging en luchtvaartveiligheid voor haar rekening neemt. Zo kan de luchthaven op een ‘level playing field’ gaan concurreren met andere (regionale) luchthavens. En wat is dan ‘de’ overheid? De PvdA-fractie ziet de luchthaven als onderdeel van de noordelijke infrastructuur en daarbij past dan dus ook te onderzoeken of de provincie Friesland zich financieel wil verbinden aan GAE. Wij begrijpen uit de verstrekte informatie dat er reeds informele gesprekken zijn geweest met de provincie. Gezien de recente uitspraken van de waarnemend burgemeester van Tietjerksteradeel, mevrouw Mansveld, constateren wij dat er wellicht mogelijkheden zijn, in elk geval inzake het stoppen van geld in een investeringsfonds. Hoe schat het college van Gedeputeerde Staten de kansen in? En als je de luchthaven ziet als noordelijke infrastructuur, is het tevens logisch te verkennen of alle noordelijke gemeenten via de Veiligheidsregio’s bereid zijn een bijdrage te leveren in de kosten van het vliegveld. Die gesprekken lopen al, wat is de laatste stand van

zaken?

Voor de kosten, anders dan de kosten van beveiliging en luchtvaartveiligheid, geldt volgens de PvdA-fractie dat ook het bedrijfsleven haar verantwoordelijkheid moet nemen. En ook is het belangrijk dat die bedrijven, net overigens als instellingen, meer gebruik gaan maken van de luchthaven. Ook het bedrijfsleven moet haar verantwoordelijkheid nemen. Nu zien we op deze punten gelukkig positieve ontwikkelingen: er hebben zich inmiddels 100 bedrijven aangesloten bij GRQ Business Network en de collectieve bedrijvenverenigingen uit de stad Groningen hebben toegezegd de middelen die GRQ ophaalt te verdubbelen. Hoopgevend is dat in het verleden regionale bedrijven circa 250.000 euro hebben bijgedragen aan het huidige routefonds. En ook belangrijk is dat VNO-NCW Noord zich positief heeft uitgelaten over ondersteuning van de ontwikkeling van de luchthaven. Dit alles biedt dus perspectief.

Voorzitter, wij zien dus ten aanzien van onze aandachtspunten positieve ontwikkelingen. Wij hebben er begrip voor dat de aandeelhouders meer tijd nodig hebben om een en ander vorm te geven. Wij kunnen dan ook instemmen met het voorstel om op dit moment het investeringsscenario aan te wijzen als voorkeursalternatief en op zoek te gaan naar dekkingsmogelijkheden. Dit met als uitgangspunt dat de aandeelhouders zich maximaal inspannen om aanvullende externe publieke en private dekkingsbronnen te vinden die de financieringslasten voor de aandeelhouders beperken. Belangrijk daarbij is voor ons dat alle aandeelhouders kiezen voor scenario 3. Hoe schat het college van Gedeputeerde Staten in dat dit het geval zal zijn? Wat als 1 van de aandeelhouders kiest voor een ander scenario? Wij hebben begrepen dat het college van B&W van Assen de raad de keuze wil laten tussen de scenario's continueren en investeren.

Voorzitter, voorgaande betekent volgens de PvdA-fractie dat er voorjaar 2017, als wij als Staten een definitief besluit moeten nemen over het investeringsscenario, een breed gedragen en concreet plan van aanpak moet liggen. Hoe gaat het college van Gedeputeerde Staten hiervoor zorgen in deze korte tijdspanne? Kan de Commissaris van de Koning daar nog een actieve rol in spelen? In het Dagblad van het Noorden lazen we al dat de Commissaris de druk op de provincie Friesland aan het opvoeren is.

Zoals reeds aangegeven in de vorige commissievergadering zijn wij voor een splitsing van GAE in een luchthavenontwikkelingsmaatschappij (LOM) en een luchthavenexploitatiemaatschappij (LEM). Daarbij vinden wij dat in de LEM zo snel mogelijk geparticipeerd dient te worden door private partijen. Welke mogelijkheden ziet het college van Gedeputeerde Staten daartoe en op welke termijn? Het verstrekken van bijdragen aan de LEM voor het dekken van exploitatietekorten, is wat ons betreft niet meer aan de orde de komende jaren. Hoe kijkt het college hier tegenaan?

Voorzitter, indien in het voorjaar 2017 eenmaal definitief is gekozen voor het investeringsscenario, dient ons inziens, mede gezien de opening van Lelystad Airport in 2019 voor groot commercieel vervoer, zo snel mogelijk met de uitrol van dit scenario te worden gestart. Daarbij past bij de LEM een directie die commercieel in staat is om voortvarende stappen te zetten. En creativiteit is hierbij ons inziens ook belangrijk. Kan er niet fors worden ingezet op inkomend toerisme? Het Overijsselse dorp Giethoorn is erg populair bij Aziatische toeristen, met name Chinezen. Kunnen we die Chinezen niet via Eelde laten reizen? En dan ook in

samenwerking met Marketing Drenthe mooie arrangementen voorschotelen met bezoeken aan bijvoorbeeld het Drents Museum, de Koloniën van Weldadigheid en Wildlands? Wij stellen voor dat er voor de selectie van de directie een scherpe profielschets wordt opgesteld.

Voorzitter, met inachtname van de genoemde aandachtspunten kunnen wij instemmen met de door het College van Gedeputeerde Staten gedane voorstellen. En wij spreken de hoop uit dat de aandeelhouders in staat zullen zijn om in het voorjaar van 2017 te komen met een noordelijk – zowel publiek als privaat – breed gedragen voorstel. Op die manier worden ons inziens de kansen dat de luchthaven een succes wordt gemaximaliseerd.